

BASISONDERSTEUNING SWV VO VSO MHR

Versie 11 maart 2015

In deze notitie staan de afspraken die in het SWV zijn gemaakt over de basisondersteuning.

De notitie is een aanvulling en deels ook vervanging van teksten uit het ondersteuningsplan 2014-2018 van het SWV, ingegeven om de basisondersteuning nauwkeuriger te beschrijven.

De notitie is tot twee keer toe besproken in de Directiekamer Midden-Holland en Directiekamer Rijnstreek. Op grond van deze besprekingen is het eerste concept aangepast.

Omdat de basisondersteuning opgenomen is in het Ondersteuningsplan heeft dit tot gevolg dat een aanpassing van de basisondersteuning voorgelegd moet worden aan de Ondersteuningsplanraad.

Procedure

16 maart 2015	bespreking in en voorgenomen besluit door DB
30 maart 2015	bespreking in OPR
20 april 2015	eventuele wijzingen o.b.v. standpunten OPR en vervolgens aanpassing voorgenomen besluit DB
19 mei 2015	Bespreking/goedkeuring Algemeen Bestuur

Toelichting beschrijving Basisondersteuning

Inleiding

Basisondersteuning heeft betrekking op de kwaliteit en omvang van de ondersteuning die een school kan bieden. Elk SWV heeft de verplichting om het niveau van de basisondersteuning dat door alle scholen (VO en VSO) wordt gegeven vast te stellen. Daarmee wordt niet alleen een basiskwaliteit van alle scholen bepaald, maar is voor het SWV ook helder op welk moment er gesproken wordt over extra ondersteuning aan een leerling: *namelijk als de ondersteuning die de leerling nodig heeft het niveau van de basisondersteuning overstijgt*. Kortom, het is belangrijk dat in een SWV het begrip basisondersteuning helder en eenduidig is geformuleerd.

De inspectie van het onderwijs heeft in haar verslag van het simulatie onderzoek (d.d. 26 februari 2014) opgemerkt dat de basisondersteuning in het SWV onvoldoende helder is uitgewerkt. Deze constatering is mede de aanleiding voor deze notitie. In het SWV VO VSO MHR is in verschillende documenten de basisondersteuning beschreven. Maar niet allemaal in dezelfde bewoordingen. In deze notitie wordt de basisondersteuning nogmaals onder de loep genomen. Dit resulteert in een hernieuwde beschrijving van de basisondersteuning, het WAT. Ook aandacht wordt enige aandacht besteed aan de inzet van middelen (school- en samenwerkingsverband niveau) t.b.v. het versterken van de basisondersteuning.

De besturen hebben de gezamenlijke ambitie om het niveau van de basisondersteuning de komende jaren geleidelijk te versterken en te verhogen. Dit met het doel om uiteindelijk meer leerlingen in het SWV zoveel mogelijk thuisnabij kwalitatief goed passend onderwijs te kunnen bieden.

In een later stadium zal derhalve ook beschreven moeten worden hoe een en ander geëvalueerd wordt.

1. Basisondersteuning

Op dit moment zijn er verschillende documenten waarin de basisondersteuning wordt beschreven. Ten eerste staat de basisondersteuning beschreven in het ondersteuningsplan van het SWV (zie hoofdstuk 5). Daarnaast bevat het bijlagenboek bij het ondersteuningsplan een notitie basisondersteuning (opgesteld door een werkgroep van het SWV, april 2013). In deze notitie is de basisondersteuning gedefinieerd met behulp van indicatoren van de Inspectie van het Onderwijs in combinatie met een uitgewerkte checklist. Ten derde staat de basisondersteuning beschreven in elk schoolondersteuningsprofiel van de afzonderlijke scholen. Bovengenoemde documenten worden vervangen door deze herziene beschrijving van de basisondersteuning.

In zowel het ondersteuningsplan als in de afzonderlijke schoolondersteuningsprofielen wordt voor de basisondersteuning de volgende indeling gehanteerd (conform het Referentiekader)¹ :

- a. basiskwaliteit
- b. preventieve en licht curatieve interventies
- c. planmatig handelen
- d. ondersteuningsstructuur

Aangezien deze indeling in alle documenten van het SWV over de basisondersteuning wordt gehanteerd, is het niet meer dan logisch om deze indeling vast te houden.

1.1. Beschrijving basisondersteuning

a. Basiskwaliteit:

Basisondersteuning veronderstelt basiskwaliteit.

Criterium hiervoor is het landelijk vastgestelde toezichtkader van de onderwijsinspectie waarin een minimumnorm voor basiskwaliteit wordt genoemd: de opbrengsten (vo) van de school zijn tenminste voldoende en daarnaast voldoet de Zorg en begeleiding aan de gestelde norm. Als een school onder het basistoezicht van de inspectie valt, betekent dit dat de school voldoet aan deze indicatoren en dat de basiskwaliteit op orde is.

Als *minimaal* niveau van basiskwaliteit geldt de toekenning van een basisarrangement door de inspectie (Deze afspraak is al gemaakt in het ondersteuningsplan van het SWV 2014-2018, hoofdstuk 5).

b. Preventieve en licht curatieve interventies:

De preventieve en licht curatieve interventies binnen het onderwijs staan op drie verschillende manieren beschreven:

In de checklijst die onderdeel uitmaakt van de notitie basisondersteuning wordt uitgegaan van de minimale eisen die in het Referentiekader worden genoemd voor het onderdeel 'preventieve en licht curatieve interventies'.

In het ondersteuningsplan staat een overzicht van de interventies die de scholen kunnen inzetten in de basisondersteuning. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen drie verschillende arrangementen.

Het overzicht 'preventieve en licht curatieve interventies' dat in de schoolondersteuningsprofielen is opgenomen vormt een combinatie van de eisen uit het Referentiekader en de interventies die de scholen bieden.

Met het oog op eenduidigheid kiest het SWV ervoor om één omschrijving te hanteren. Deze omschrijving gaat uit van het overzicht zoals opgenomen in het Referentiekader, aangevuld met de interventies die nu al door scholen worden uitgevoerd. Dit betekent dat in de beschrijving van de basisondersteuning in ieder geval de volgende onderdelen aan bod komen:

Op de school is de vroegtijdige signalering van leer-, opgroei- en opvoedproblemen in orde

De school heeft een veilig pedagogisch klimaat.

Het schoolgebouw is ingericht op uiteenlopende onderwijsbehoeften, begeleiding en leerstijlen.

¹ Voor schoolbesturen is het belangrijk om passend onderwijs zo vorm te geven dat het past bij de regionale situatie. Daarom hebben de VO-raad, MBO Raad, AOC Raad en PO-Raad gezamenlijk het referentiekader Passend onderwijs ontwikkeld. In dit referentiekader staan alle werkwijzen en afspraken beschreven rondom de vormgeving van hun zorgplicht rondom passend onderwijs.

De school heeft een specifiek onderwijsaanbod voor leerlingen met dyslexie en hanteert een dyslexieprotocol. Hiervan is het vso-zmlk uitgezonderd omdat dyslexie voor de doelgroep niet is vast te stellen.

De school heeft een specifiek onderwijsaanbod voor leerlingen met dyscalculie/ernstige reken- en wiskunde problemen. Hiervan is het vso-zmlk eveneens uitgezonderd omdat dyslexie voor de doelgroep niet is vast te stellen.

De school biedt een aanbod voor leerlingen met specifieke cognitieve vragen (bijv. hoogbegaafdheid, leerlingen met een aparte leerlijn, leerlingen met veel behoefte aan structuur, huiswerkbegeleiding).

NB. Het aanbod kan per school verschillen en de school kan dit zelf of in samenwerking met externe partners uitvoeren.

De school biedt een aanbod voor leerlingen met specifieke sociaal- emotionele /gedragsvragen. Denk hierbij aan faalangstreductietraining, weerbaarheidstraining. De school kan dit zelf of in samenwerking met externe partners uitvoeren.

Voor het onderhavige onderdeel van de basisondersteuning zijn de volgende concrete afspraken gemaakt:

- Scholen die het dyslexieprotocol en/of dyscalculieprotocol hanteren kunnen dat op verschillende manieren uitvoeren. Om eenduidigheid te verkrijgen over wat er in de basisondersteuning door de scholen wordt uitgevoerd, staat in de bijlage Basisondersteuning een voorbeeld beschreven voor zowel het hanteren van het dyslexieprotocol als dyscalculieprotocol. De afspraak is dat scholen minimaal uitvoering geven aan deze werkwijze.
- Om te voldoen aan het niveau van de basisondersteuning wordt van elke school verwacht dat ze minimaal twee interventies aanbiedt (en beschrijft) voor zowel leerlingen met specifieke cognitieve vragen als voor leerlingen met specifieke sociaal-emotionele vragen.

Hierdoor wordt de basisondersteuning concreter. Tegelijkertijd komt het tegemoet aan de verschillen tussen scholen.

c. Planmatig handelen

In de checklijst basisondersteuning wordt bij het onderdeel 'planmatig handelen' aangesloten bij de standaarden (indicatoren) die de onderwijsinspectie hanteert voor planmatig werken. Voor het VO betreft dit kwaliteitsaspect 9 Ondersteuning en begeleiding: *De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben.* En voor het VSO gaat het om kwaliteitsaspect 2: Leerlingenzorg: *De school begeleidt de leerlingen aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief, zodat zij zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen.* Voldoende betekent in het inspectiekader dat de school een oordeel 3 verkrijgt op de onderliggende indicatoren bij dit kwaliteitsaspect. Op deze manier is het planmatig handelen 'gedekt' in de basiskwaliteit.

Toch komt hiermee het handelingsgericht werken, waar in het ondersteuningsplan expliciet over wordt gesproken, onvoldoende aan bod. Handelingsgericht werken is nog niet op alle scholen van het SWV ingevoerd. Het cyclisch werken is expliciet als indicator opgenomen. Met daarbij speciale aandacht voor 'gesprekken met leerlingen en ouders' als onderdeel van de cyclus HGW.

d. Ondersteuningsstructuur

De uitwerking van de ondersteuningsstructuur in de notitie basisondersteuning is vooral gericht op de aanwezige expertise in de school en de samenwerking met externe partners. Bij nader inzien ontbreekt een set indicatoren die gerelateerd zijn aan de interne ondersteuningsstructuur van de school. Deze zijn nu toegevoegd.

Voor het overzicht van de basisondersteuning die op alle scholen van dit SWV wordt verzorgd verwijzen we naar bijlage I.

1.2. Inzet financiën

In het ondersteuningsplan is afgesproken dat in principe de schoolbesturen zowel inhoudelijk als financieel verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de basisondersteuning. In de lumpsumbekostiging zijn scholingsgelden en gelden voor ondersteuning opgenomen. Het is aan de schoolbesturen, rekening houdend met de gemaakte afspraken binnen het samenwerkingsverband,

deze gelden te benutten voor het realiseren van het afgesproken niveau van basisondersteuning en het op termijn versterken en verhogen van dit niveau van basisondersteuning. In het ondersteuningsplan is de afspraak opgenomen dat, indien er financiële ruimte ontstaat binnen de meerjarenraming van het samenwerkingsverband, impuls gelden kunnen worden uitgetrokken ten behoeve van de basisondersteuning. Met deze impuls gelden zal het samenwerkingsverband bovenscholse scholingsbijeenkomsten organiseren voor sleutelfunctionarissen, uiteraard na overleg met de directies van de scholen. Indien het budget toereikend is, kunnen scholen of besturen ook financieel gefaciliteerd worden.

Bijlage bij notitie Basisondersteuning

Vooraf

Zoals al gezegd, zal dit nieuwe format 'basisondersteuning' de nu al bestaande documenten over basisondersteuning vervangen. Met ingang van 1 augustus 2015 wordt met dit nieuwe format gewerkt. Het is de bedoeling dat het formulier wordt opgenomen in het digitale onderwijsloket en online kan worden ingevuld. Zolang dat niet het geval is, zal met behulp van papier en e-mail of post plaatsvinden.

Het document wordt jaarlijks ingevuld, in de periode mei-juni.

Het formulier wordt voor die tijd nog aangevuld met een onderdeel waarin elke school de voornemens tot verbetering kan vullen. Zo wordt het document over de basisondersteuning een ontwikkeldocument voor elke school/locatie. Het formulier moet per school of per locatie worden ingevuld, afhankelijk van het gegeven of het schoolondersteuningsprofiel nu per school of per locatie is ingevuld. M.a.w. als er per locatie of schoolsoort een schoolondersteuningsprofiel is gemaakt, dan wordt ook per locatie of schoolsoort dit formulier voor de basisondersteuning ingevuld.

Basisondersteuning SWV VO VSO MHR

De basisondersteuning gaat uit van de vier kenmerken van de basisondersteuning, aangevuld met indicatoren handelingsgericht werken. Dit resulteert uiteindelijk in 8 basisafspraken rondom de basisondersteuning. Bij de uitwerking van de basisondersteuning maken we onderscheid in een algemeen gedeelte, waar **alle** scholen aan moeten voldoen. Daarnaast is er een aanvullend gedeelte, waarin scholen aanvullende relevante afspraken/modellen/reglementen kunnen vermelden. Scholen kunnen onderling verschillen in de aanvullende mogelijkheden van basisondersteuning.

A. BASISKWALITEIT- toelichting

Dit aspect verwijst naar de minimale onderwijskwaliteit die gemeten wordt door het toezichtkader van de inspectie van het onderwijs. Scholen die een basisarrangement van inspectie hebben gekregen, hebben hun basiskwaliteit op orde. Criterium voor de basiskwaliteit is het landelijk vastgestelde toezichtkader van de onderwijsinspectie waarin een minimumnorm voor basiskwaliteit wordt genoemd: het domein opbrengsten (vo) van de school zijn tenminste voldoende (een score 3) en daarnaast voldoen de domeinen Onderwijsleerproces of de Zorg en begeleiding aan de gestelde norm. Het overzicht van de hier genoemde indicatoren is aan het einde van deze bijlage opgenomen.

- 1.1. De school voldoet (volledig) aan de inspectie-eisen in de standaard
- 1.2. De school kent heeft een duidelijk en verifieerbaar toelatingsbeleid alsmede heeft de school een duidelijke aanmeldings- en toelatingsprocedure, mede gebaseerd op de gemaakte afspraken in het samenwerkingsverband
- 1.3. De school heeft haar schoolondersteuningsprofiel duidelijk en transparant beschreven en voor ouders, leerlingen en andere belanghebbenden gepubliceerd op een algemeen toegankelijke plaats.

B. PREVENTIEVE EN LICHT CURATIEVE INTERVENTIES

2. De school heeft een goed pedagogisch klimaat en is fysiek en sociaal veilig voor leerlingen en medewerkers.

- 2.1. Een representatieve groep van leerlingen, ouders en medewerkers geven in 2- jaarlijkse tevredenheids-onderzoeken aan dat zij zich veilig voelen op school.
- 2.2. De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school
- 2.3. De school heeft in ieder geval een ondersteuningsbeleid gericht op werkhoudingsproblemen, zoals taakgerichtheid, motivatie, aandacht, concentratie, planning en concentratie
- 2.3. Het personeel zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.
- 2.4. De school heeft een aanpak gericht op sociale veiligheid
- 2.5. De school heeft een aanpak gericht op het voorkomen van gedragsproblemen
- 2.6. Het personeel gaat vertrouwelijk om met informatie over leerlingen.
- 2.7. De school betreft ouders bij het bevorderen van een veilig sociaal-pedagogisch klimaat voor leerlingen en medewerkers
- 2.8. De school werkt in het kader van haar ondersteuningsstructuur samen met ketenpartners binnen het domein van de jeugdhulp en jeugdgezondheidszorg, mede op grond van de afspraken die het samenwerkingsverband in het ondersteuningsplan heeft verwoord.

Op de school zijn ten minste aanwezig (wettelijke verplichtingen) en deze zijn ook actief:

- Een verzuimregeling voor leerlingen
- Een beleid om pesten tegen te gaan
- Een vertrouwenspersoon (in de zin van de klachtenregeling)
- Afspraken om kindermishandeling en huiselijk geweld te melden
- Een medisch protocol

Aanvullende optie(s):

Daarnaast is/zijn op de school aanwezig:

- Een veiligheidscoördinator
- Trainingen in het bemiddelen en oplossen van conflicten (mediation)
- Protocol vreedzame school
-

3. De school biedt (ortho-) pedagogische en (ortho-) didactische programma's en methodieken aan, die gericht zijn op de pedagogische en didactische ondersteuning van leerlingen. Deze interventies zijn structureel beschikbaar voor en/of binnen de school en moeten de continuïteit in de schoolloopbaan van een leerling ondersteunen. Elke school biedt minimaal twee interventies aan voor leerlingen met specifieke cognitieve vragen en minimaal twee programma's/interventies voor leerlingen met specifieke sociaal-emotionele vragen.

- 3.1. De school hanteert een dyslexieprotocol en dit protocol wordt - conform de standaardⁱ die is afgesproken - nageleefd.
- 3.2. De school hanteert een dyscalculieprotocol en dit protocol wordt - conform de standaardⁱⁱ die is afgesproken - nageleefd.
- 3.3. De school biedt minimaal twee onderwijsprogramma's/interventies en/of leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een minder/meer dan gemiddelde intelligentie. Deze worden hieronder kort beschreven.

Beschrijven in maximaal 5 zinnen.

Voorbeeldbeschrijvingen:

- Het gebruik van de leerroutes uit Passende perspectieven (SLO) voor leerlingen die niet het reken of taal niveau halen dat op grond van hun leeftijd verwacht mag worden.
- De school biedt verrijkend onderwijsmateriaal aan voor leerlingen die anders uitgedaagd moeten worden. Dit materiaal wordt vooral ingezet tijdens de lessen Nederlands en Engels.

- 3.4. De school biedt minimaal twee programma's/interventies voor leerlingen met specifieke sociaal-emotionele vragen. Deze worden hieronder kort beschreven.

Beschrijven in maximaal 5 zinnen.

Voorbeeldbeschrijvingen:

- Faalangstreductietraining. De mentor selecteert de leerlingen die hiervoor in aanmerking komen. De ouders worden op de hoogte gebracht. De training wordt gegeven door gespecialiseerde docenten. De training wordt zowel individueel als groepsgewijs gegeven.
- Rots en water. Dit is een weerbaarheidsprogramma, waarin zelfbeheersing, zelfvertrouwen en zelfreflectie centraal staan. De mentor selecteert de leerlingen die hiervoor in aanmerking komen. De ouders worden op de hoogte gebracht. De training wordt aangeboden in samenwerking met schoolmaatschappelijk werk Kwadraad.

- 3.5. De school is toegankelijk en heeft aangepaste werk- en instructieruimtes en hulpmiddelen voor leerlingen die dat nodig hebben

Aanvullende optie(s):

Op deze school bieden wij:

- Huiswerkbegeleiding
- Aandacht voor schoolse vaardigheden (agendabeheer / huiswerkvaardigheden /tas inpakken enz.)
- Aandacht voor sociaal-emotionele vaardigheden (samenwerken / keuzes maken / op tijd komen / inzicht in gedrag enz.)
- Steunlessen
- Remedial teaching
- Weerbaarheidstraining
- hulp sociaal emotioneel
- concentratietraining
- structuur-uren
- zelfverdediging
- taalbegeleiding
- rekenbegeleiding
- NT2
- overig

C. PLANMATIG WERKEN

4. De school neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt leerlingen zorgvuldig over.

- 4.1. De school houdt zich aan de afspraken die zijn gemaakt in het SWV VO/VSO ten aanzien van de doorgaande schoolloopbanen (PO-VO/VSO, VO-VO/VSO, VO-MBO en het vigerende protocol thuiszitters
- 4.2. De school houdt systematisch uitstroomgegevens bij
- 4.3. De school investeert in loopbaan oriëntatie - en begeleiding
- 4.4. Ouders en leerlingen worden tijdig betrokken bij de overdracht en overgang van de ene naar de andere school/instelling
- 4.5. Het OPP² van een leerling sluit aan bij het OPP van de vorige school van de leerling (doorgaande lijn)
- 4.6. Het OPP van leerlingen wordt binnen de school warm overgedragen bij de overgang naar een nieuwe mentor.
- 4.7. De school koppelt in beginsel in het eerste jaar de ontwikkeling van leerlingen met extra onderwijsbehoeften terug naar de vorige school, tenzij ouders of wettelijk vertegenwoordiger van de leerling zich hiertegen verzet

Aanvullend:

Daarnaast biedt de school:

- De school zorgt voor een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en waar nodig extra begeleiding bij de start op de arbeidsmarkt
-

5. De school werkt handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel.

- 5.1. Docenten voldoen aan de bekwaamheidseisen VO³
- 5.2. De school versterkt de competenties van docenten in handelings- en opbrengstgericht werken
- 5.3. De leer- en ontwikkelingsproblemen bij leerlingen worden vroegtijdig gesignaleerd
- 5.4. De ondersteuningsbehoeften bij ouders bij de opvoeding en in het gezin worden vroegtijdig gesignaleerd
- 5.5. De ouders en de leerlingen worden vroegtijdig bij de ondersteuningsvraag betrokken
- 5.6. De school hanteert effectieve interventies bij beginnende (gedrags-)problematiek
- 5.7. De school heeft ondersteuning en begeleiding ingericht volgens de cyclus van handelingsgericht werken: waarnemen, begrijpen, plannen en uitvoeren.

² OPP: Ontwikkelingsperspectief

³ Bekwaamheidseisen VO en BVE zijn in 2006 gepubliceerd (zie website onderwijs coöperatie). In april 2012 heeft de onderwijs coöperatie aan de minister een voorstel gedaan om de bekwaamheidseisen te herijken. Het wetsvoorstel moet nog door het parlement worden behandeld.

6. De school stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast en past het beleid zo nodig aan.

- 6.1. De school kan aantonen welke ondersteuning en begeleiding zij aan leerlingen met een (extra) ondersteuningsbehoefte heeft geboden (door middel van het OPP).
- 6.2. De school evalueert jaarlijks met de partners van het flexZAT de inzet en resultaten van de ondersteuning en begeleiding
- 6.3. De school bepaalt jaarlijks de effectiviteit van de ingezette ondersteuningsmiddelen
- 6.4. De school evalueert met leerling en ouders de inzet en resultaten van ondersteuning en begeleiding aan de hand van het OPP
- 6.5. De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit

D. ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR

7. De school heeft een effectieve interne ondersteuningsstructuur.

- 7.1. De school heeft een ondersteuningscoördinator⁴ met een duidelijke taakomschrijving.
- 7.2. Coaching en begeleiding van leraren maken onderdeel uit van de taak van de ondersteuningscoördinator.
- 7.3. Taken en verantwoordelijkheden van leraren en directie op het terrein van de basis en extra ondersteuning zijn duidelijk en transparant.
- 7.4. De samenstelling, functie, taken, werkwijze en bevoegdheden van het schoolondersteuningsteam zijn vastgelegd

8. De school werkt samen met externe partners in het flexZAT aan een effectieve ondersteuningsstructuur.

- 8.1. De samenstelling, functie, taken, werkwijze en bevoegdheden van het flexZAT zijn vastgelegd en sluiten aan bij het beleid, zoals verwoord in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.
- 8.2. De school heeft de inzet van expertise en ondersteuning van de externe partners in het flexZAT vastgelegd.
- 8.3. De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel aangegeven over welke (gecertificeerde) expertise de school beschikt en op welke wijze deze expertise zichtbaar wordt in de ondersteuning van leerlingen.
- 8.4. De school heeft in het schoolondersteuningsprofiel aangegeven op welke wijze de specifieke expertise van samenwerkende scholen wordt benut en met elke ketenpartners⁵ wordt samengewerkt.

⁴ Is gelijk aan de zorgcoördinator

⁵ Ketenpartners zijn de externe partners waarmee wordt samengewerkt, niet zijnde de partners die onderdeel uitmaken van het flexZAT. Voorbeeld: samenwerking met Kwadraad (uitvoering programma Rots en Water).

Behorende bij A: basiskwaliteit

Waarderingskader toezicht inspectie voor VO (december 2013) en VSO (2012)

Criterium voor de basiskwaliteit is het landelijk vastgestelde toezichtkader van de onderwijsinspectie waarin een minimumnorm voor basiskwaliteit wordt genoemd: het domein opbrengsten (vo) van de school zijn tenminste voldoende en daarnaast voldoen de domeinen Onderwijsleerproces (vo en vso) en leerlingenzorg (vso) aan de gestelde norm. Bij de beslisregel of een school (weer) in aanmerking komt voor een basisarrangement speelt ook het domein condities (vo) of kwaliteitszorg (vso) een rol. Vandaar dat de kernindicatoren resp. normindicatoren van deze domeinen ook in dit overzicht zijn opgenomen.

Per domein volgt hieronder een overzicht van de kernindicatoren uit het waarderingskader toezicht inspectie VO. Deze indicatoren vormen het kernkader: de indicatoren die de inspectie altijd allemaal wil onderzoeken in een kwaliteitsonderzoek. Voor de wijze waarop inspectie beoordeelt of een school in aanmerking komt voor een basisarrangement, verwijzen we naar de brochure toezichtkader 2013.

<http://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/content/assets/Documents+algemeen/2013/brochure-toezichtkader-voorgezet-onderwijs-2013.pdf>

Voor het VSO staan hieronder de normindicatoren uit het waarderingskader toezicht inspectie VSO. Voor de wijze waarop inspectie beoordeelt of een school in aanmerking komt voor een basisarrangement, verwijzen we naar de brochure toezichtkader 2012.

http://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/content/assets/Actueel_publicaties/2012/brochure-toezichtkader_ec_2_web_def.pdf

Domein opbrengsten	
Inspectie eisen VO	<p>Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.</p> <p>Kwaliteitsaspect 2: Sociale opbrengsten</p>
	<p>1.1. De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht</p> <p>1.1. (<i>alleen Pro en EOA</i>) De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.</p> <p>1.2. De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding</p> <p>1.3. De leerlingen behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.</p> <p>1.4. De verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen zijn van een aanvaardbaar niveau.</p> <p>1.5. <i>Alleen Pro</i>: De leerlingen in het praktijkonderwijs ontwikkelen zich volgens een individuele route</p> <p>1.7. <i>Alleen Pro</i>: De leerlingen van praktijkonderwijs functioneren naar verwachting in de vervolgopleiding of het werkveld</p> <p>2.1. De sociale opbrengsten zijn van voldoende niveau.</p>

Domein onderwijsproces	
Inspectie eisen VO	<p>Kwaliteitsaspect 4: De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken</p> <p>Kwaliteitsaspect 5: Het schoolklimaat is ondersteunend en gericht op een brede vorming</p> <p>Kwaliteitsaspect 7: Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.</p> <p>Kwaliteitsaspect 9: De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)</p> <p>Kwaliteitsaspect 10: De school begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben effectief aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief. (extra ondersteuning)</p>
	<p>4.3. De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.</p> <p>5.4. <i>(alleen voor Pro)</i> De school ondersteunt de leerlingen en de ouders/verzorgers bij de keuzes tijdens de schoolloopbaan.</p> <p>7.1. De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.</p> <p>7.2. De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.</p> <p>7.3. De leerlingen zijn actief betrokken</p> <p>7.4. De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.</p> <p>9.1. De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.</p> <p>9.2. De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen. <i>(niet voor Pro)</i></p> <p>9.4. De school voert de ondersteuning planmatig uit. <i>(niet voor Pro)</i></p> <p>10.1. <i>(verplicht voor Pro)</i> Het bevoegd gezag stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.</p> <p>10.2. <i>(verplicht voor Pro)</i> De leerling ontvangt onderwijs zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief.</p> <p>10.3. <i>(verplicht voor Pro)</i> De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.</p>

	Domein condities
Inspectie eisen VO	<p>Kwaliteitsaspect 12: De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten</p> <p>Kwaliteitsaspect 13: De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces</p>
	<p>12.1 De school evalueert systematisch de opbrengsten.</p> <p>12.2 De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.</p> <p>13.1 De school evalueert systematisch het onderwijsproces.</p> <p>13.2 De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.</p> <p>13.3 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.</p>

Domein leerlingen zorg	
Inspectie eisen VSO	Kwaliteitsaspect 2: De school begeleidt de leerlingen aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief, zodat zij zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen.
	<p>2.1. De school stelt bij plaatsing voor iedere leerling binnen zes weken een ontwikkelingsperspectief vast.</p> <p>2.2. De school gebruikt een samenhangend systeem van (waar mogelijk genormeerde) instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.</p> <p>2.3. De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.</p> <p>2.4. De school voert het onderwijs en de ondersteuning planmatig uit.</p>

Domein Onderwijsleerproces	
Inspectie eisen VSO	<p>Kwaliteitsaspect 3: De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving</p> <p>Kwaliteitsaspect 4: De leraren geven de leerlingen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.</p> <p>Kwaliteitsaspect 5: Het schoolklimaat wordt gekenmerkt door veiligheid en respectvolle omgangsvormen.</p> <p>Kwaliteitsaspect 6: De leraren leggen duidelijk uit, organiseren de onderwijsactiviteiten efficiënt en houden de leerlingen taakbetrokken.</p> <p>Kwaliteitsaspect 7: De leraren stemmen aanbod, instructie, verwerking, onderwijstijd en aanpak af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.</p>
	<p>3.1. De school hanteert een leerstofaanbod voor de kernvakken van het uitstroomprofiel</p> <p>3.3. Het leerstofaanbod van de leerroute sluit aan op de uitstroombestemming.</p> <p>4.2. De leraren zetten de geplande onderwijstijd doelgericht in.</p> <p>5.2. De school heeft een veilige leer- en werksituatie voor zowel de leerlingen als het personeel.</p> <p>6.1. De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.</p> <p>6.2. De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.</p> <p>6.3. De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten</p> <p>7.5. De leraren stemmen hun (ortho-)pedagogisch handelen af op (problematisch) gedrag van leerlingen.</p>

	Domein kwaliteitszorg
Inspectie eisen VSO	Kwaliteitsaspect 8: De school zorgt systematisch en planmatig voor behoud en verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs
	8.2. De school evalueert jaarlijks de leerresultaten van de leerlingen.

ⁱ Standaard werken met het dyslexieprotocol:

- de school heeft een dyslexieprotocol
- alle docenten zijn op de hoogte van het dyslexieprotocol
- signaleren in de brugklas: via OKR wordt informatie doorgegeven of de school signaleert zelf ernstige leesproblemen
- de school verwijst (ouders en leerlingen) door: eigen specialisten of extern bureau gecontracteerd met GZ psycholoog (geen vergoeding voor behandeling)
- voor dyslectische leerlingen maakt de school gebruik van compenserende maatregelen en dispensaties voor lezen, spellen en schrijven en het toetsen daarvan.
- Leerling krijgt dyslexiepas in de school met welke maatregelen voor hem/haar van toepassing zijn.
- Voor een dyslectische eindexamenkandidaat kunnen de examencondities aangepast worden op grond van de dyslexieverklaring. Deze aanpassingen betreffen zowel het schoolexamen als het centraal examen.

ⁱⁱ Standaard werken met het dyscalculieprotocol/aanpak leerlingen met ernstige reken- en wiskunde problemen:

- de school heeft een visie op het rekenonderwijs
 - [de school heet een dyscalculieprotocol](#)
 - alle docenten zijn op de hoogte van het dyscalculieprotocol
 - signaleren in de brugklas: via OKR wordt informatie doorgegeven of de school signaleert zelf ernstige rekenproblematiek
 - de school verwijst (ouders en leerlingen) door: eigen specialisten of extern bureau gecontracteerd met GZ psycholoog (geen vergoeding voor behandeling)
 - voor leerlingen met dyscalculie maakt de school gebruik van compenserende maatregelen en dispensaties voor rekenen en het toetsen daarvan.
 - de manieren van begeleiden bij verschillende gradaties van rekenproblematiek zijn beschreven
- N.B. Helaas zijn er geen richtlijnen voor aangepaste eindexamens voor leerlingen met dyscalculie. Het College voor Examens is hier nog mee bezig.